

ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Αθήνα, 27 Μαρτίου 2008

Αρ. Πρωτ.: 14053/ΕΥΣ 1749

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ: ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Το ν. 3614/2007 «Διαχείριση, Έλεγχος και Εφαρμογή Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007-2013» (ΦΕΚ 267/Α/3.12.2007) και ειδικότερα τα άρθρα 2, 4, 7, 9, 19 και 26 αυτού.
2. Τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου της 11^{ης} Ιουλίου 2006 περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999.
3. Τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1828/2006 της Επιτροπής της 8^{ης} Δεκεμβρίου 2006 για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1080/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.
4. Τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1080/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5^{ης} Ιουλίου 2006 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1783/1999.

5. Τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1081/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5^{ης} Ιουλίου 2006 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1784/1999.
6. Τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1084/2006 του Συμβουλίου της 11^{ης} Ιουλίου 2006 για την ίδρυση Ταμείου Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/1994.
7. Το ν. 2362/1995 «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 247/Α/27.11.95) και ειδικότερα το άρθρο 104 αυτού.
8. Το ν.δ. 356/1974 «Περί Κώδικος Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων» (ΦΕΚ 90/Α/5.04.1974) όπως ισχύει σήμερα, καθώς και τις διατάξεις του π.δ. 16/1989 «Κανονισμός Λειτουργίας των ΔΟΥ» (ΦΕΚ 6/Α/5.1.1989).
9. Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98/Α/22.4.2005).
10. Το π.δ. 178/2000 «Οργανισμός του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας (ΦΕΚ 165/Α/14.7.2000).
11. Το π.δ. 81/2002 «Συγχώνευση των Υπουργείων Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών» (ΦΕΚ 57/Α/21.3.2002).
12. Την υπ'αριθ. 42362/Υ252/28.9.2007 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών «Καθορισμός αρμοδιοτήτων των Υφυπουργών Οικονομίας και Οικονομικών» (ΦΕΚ 1948/Β/3.10.2007).
13. Την υπ' αριθ. 7725/28.3.2007 Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περί έγκρισης του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς και τα Παραρτήματα Ι και ΙΙ αυτής.
14. Το γεγονός ότι από την απόφαση αυτή δεν προκαλείται δαπάνη

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2007-2013, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡ. 7 ΠΑΡ. 4 ΤΟΥ Ν. 3614/2007, ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ ΑΡ. 7 ΤΟΥ Ν. 3614/2007

Άρθρο 1

Τύπος της απόφασης ένταξης πράξης

- 1 Η απόφαση ένταξης πράξης περιλαμβάνει τα ακόλουθα μέρη:

- 1.1 Την ταυτότητα της απόφασης ένταξης.
  - 1.2 Το προοίμιο της απόφασης στο οποίο παρατίθενται οι διατάξεις και τα στοιχεία των σχετικών εγγράφων που ο υπογράφων την απόφαση έχει υπόψη του για την έκδοσή της και ισχύουν κατά την εφαρμογή της.
  - 1.3 Το περιεχόμενο της απόφασης ένταξης
- 2 Η απόφαση ένταξης πράξεων, εξαιρουμένων των πράξεων κρατικών ενισχύσεων, εκδίδεται σύμφωνα με το υπόδειγμα που περιλαμβάνεται στο εγκεκριμένο Εγχειρίδιο Διαδικασιών Διαχείρισης και Ελέγχου, όπως αυτό ισχύει.

Άρθρο 2

Περιεχόμενο της απόφασης ένταξης πράξης

- 1 Η ταυτότητα της απόφασης ένταξης.
Στο μέρος αυτό σημειώνονται
  - 1.1 Η εκδίδουσα την απόφαση υπηρεσία και η πλήρης ταχυδρομική διεύθυνσή της.
  - 1.2 Ο αρμόδιος ή οι αρμόδιοι υπάλληλοι για την παροχή πληροφοριών σε σχέση με την απόφαση και οι αριθμοί τηλεφώνων επικοινωνίας, τηλεομοιοτυπίας και ηλεκτρονικής διεύθυνσης επικοινωνίας.
  - 1.3 Η ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης και ο αριθμός ταυτοποίησής της (πρωτοκόλλου).
  - 1.4 Η επωνυμία του δικαιούχου στον οποίο απευθύνεται η απόφαση η πλήρης ταχυδρομική διεύθυνσή του και ο κωδικός του.
  - 1.5 Οι υπηρεσίες στις οποίες κοινοποιείται η απόφαση ένταξης και ιδίως η υπηρεσία η οποία είναι αρμόδια για την εγγραφή των αναγκαίων πιστώσεων στον κρατικό προϋπολογισμό.
- 2 Το προοίμιο της απόφασης. Σε αυτό παρατίθενται οι διατάξεις και τα στοιχεία των σχετικών εγγράφων που ο υπογράφων την απόφαση έχει υπόψη του για την έκδοσή της και ισχύουν κατά την εφαρμογή της. Στο μέρος αυτό σημειώνονται:
  - 2.1 Οι διατάξεις του Ν. 3614/07 και ειδικότερα το άρθρο 7.
  - 2.2 Η απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
  - 2.3 Η Υπουργική Απόφαση Συστήματος Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2007-2013, του στόχου 1 και 2.
  - 2.4 Το εγκεκριμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2007-2013, του στόχου 1 και 2, όπως αυτό ισχύει.
  - 2.5 Η κοινή Υπουργική Απόφαση σύστασης ή τροποποίησης (αναδιάρθρωσης) της ειδικής υπηρεσίας ή άλλη κανονιστική πράξη με

την οποία προσδιορίζεται η αρμοδιότητα έκδοσης απόφασης ένταξης σε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

- 2.6 Η απόφαση ορισμού του Γενικού ή Ειδικού Γραμματέα ο οποίος υπογράφει την απόφαση ένταξης ή άλλου αρμόδιου οργάνου.
  - 2.7 Η απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος με την οποία εγκρίνονται τα κριτήρια επιλογής πράξεων στο υπόψη ΕΠ.
  - 2.8 Ο αριθμός πρωτοκόλλου και η ημερομηνία έκδοσης και επικαιροποίησης, της πρόσκλησης προς τους δυνητικούς δικαιούχους του Επιχειρησιακού Προγράμματος για υποβολή προτάσεων
  - 2.9 Η αίτηση χρηματοδότησης που υποβλήθηκε στην υπηρεσία (ημερομηνία και αριθμός πρωτοκόλλου) και τα συνημμένα σε αυτήν έγγραφα σύμφωνα με τους όρους της πρόσκλησης (τεχνικό δελτίο πράξης κλπ)
  - 2.10 Τα έγγραφα τεκμηρίωσης της θετικής αξιολόγησης της πρότασης και της εισήγησης για ένταξή της στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.
  - 2.11 Το έγγραφο της σύμφωνης γνώμης του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών για τα μεγάλα έργα ή οι γνωμοδοτήσεις της Εθνικής Αρχής Συντονισμού και της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Δράσεων ΕΚΤ, εφόσον απαιτούνται.
- 3 Το περιεχόμενο της απόφασης ένταξης. Στο μέρος αυτό σημειώνονται:
- 3.1 Ο τίτλος της πράξης, ο άξονας προτεραιότητας και ο αντίστοιχος κωδικός του, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα στο οποίο εντάσσεται και ο αντίστοιχος κωδικός του, ο κωδικός της πράξης στο ΟΠΣ, τυποποιημένος κωδικός προσδιορισμού της πράξης και ο δικαιούχος της πράξης.
  - 3.2 Το φυσικό αντικείμενο της πράξης το οποίο περιλαμβάνει τα κύρια επί μέρους στοιχεία της πράξης από τα οποία συντίθεται η πράξη ως ενιαίο σύνολο και τα βασικά λειτουργικά της χαρακτηριστικά.
  - 3.3 Τα παραδοτέα και οι δείκτες εκροών της πράξης.
  - 3.4 Η χρονική διάρκεια υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου της πράξης και εφόσον απαιτείται οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης του φυσικού αντικειμένου.
  - 3.5 Η ημερομηνία λήξης της προθεσμίας επιλεξιμότητας δαπανών της πράξης.
  - 3.6 Τα οικονομικά στοιχεία της πράξης σύμφωνα με τον τυποποιημένο χρηματοδοτικό πίνακα του Επιχειρησιακού Προγράμματος και ιδίως: η συνολική επιλέξιμη χρηματοδότηση της πράξης και η συνολική δημόσια δαπάνη με ανάλυσή της σε κατηγορίες δαπανών η ιδιωτική συμμετοχή καθώς και το ποσοστό για τον κατ' αποκοπή έμμεσων δαπανών της πράξης εφόσον αυτές είναι επιλέξιμες δαπάνες.

- 3.7 Η συλλογική απόφαση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων μέσω της οποίας ο δικαιούχος λαμβάνει τη συνεισφορά του δημοσίου και την κοινοτική συμμετοχή που προβλέπεται, η αιτούμενη πίστωση του έτους έκδοσης της απόφασης ένταξης και ο φορέας χρηματοδότησης της πράξης, δηλαδή το Υπουργείο ή η Περιφέρεια ή η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, ο οποίος έχει την ευθύνη απόδοσης των πιστώσεων στο δικαιούχο ή στον ενδιάμεσο φορέα διαχείρισης στην περίπτωση πράξεων κρατικών ενισχύσεων.
- 3.8 Το επιλεγμένο μήνυμα το οποίο προβάλλει την προστιθέμενη αξία της κοινοτικής παρέμβασης και ολογράφως το Ταμείο από το οποίο συγχρηματοδοτείται η πράξη.
- 3.9 Αναφορά του συμφώνου αποδοχής των όρων της απόφασης ένταξης το οποίο προσαρτάται στην απόφαση ένταξης και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής. Στις περιπτώσεις πράξεων κρατικών ενισχύσεων καταγράφονται διακριτά είτε στην απόφαση ένταξης είτε στην απόφαση χορήγησης της ενίσχυσης, είτε στην οικεία σύμβαση οι υποχρεώσεις του δικαιούχου λόγω συγχρηματοδότησης της πράξης από κοινοτικούς πόρους.

Άρθρο 3

Περιεχόμενο του Συμφώνου αποδοχής όρων της απόφασης ένταξης

Το σύμφωνο αποδοχής όρων της απόφασης ένταξης, εξαιρουμένων των πράξεων κρατικών ενισχύσεων, εκδίδεται σύμφωνα με τον τύπο του υποδείγματος που περιλαμβάνεται στο εγκεκριμένο Εγχειρίδιο Διαδικασιών Διαχείρισης και Ελέγχου, όπως αυτό ισχύει.

Το σύμφωνο αποδοχής όρων περιλαμβάνει τα παρακάτω στοιχεία:

- 1 Την υποχρέωση εκτέλεσης της πράξης, από το δικαιούχο, σύμφωνα με τους όρους και τις υποχρεώσεις του συμφώνου αποδοχής.
- 2 Την υποχρέωση του δικαιούχου για την τήρηση των κοινοτικών και εθνικών κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών. Επίσης την υποχρέωση του δικαιούχου για τη δημοσίευση στην ιστοσελίδα του δικαιούχου ή/και της αρχής που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης ή/και του φορέα που αυτοί υπάγονται της περιληπτικής διακήρυξης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών αξίας μεγαλύτερης των 15.000 ευρώ και μικρότερης των κατώτερων ορίων που θέτουν τα ΠΔ 60/2007 και ΠΔ 59/2007 καθώς και δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ Β του ΠΔ 60/2007 και στο παράρτημα ΧVΙΙ Β του ΠΔ 59/2007.
- 3 Την υποχρέωση του δικαιούχου να λαμβάνει προέγκριση από την οικεία αρχή που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης πριν από την έγκριση των τευχών δημοπράτησης, πριν από την υπογραφή δημόσιας σύμβασης καθώς και πριν από την τροποποίηση δημόσιας σύμβασης.

- 4 Την υποχρέωση του δικαιούχου να αποστέλλει στην αρχή που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης για το οικείο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, χωρίς προηγούμενη ειδοποίηση τα ακόλουθα στοιχεία σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή:
  - 4.1 την υπογραφείσα σύμβαση ή την ισοδύναμη νομική δέσμευση, το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του έργου και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις τους,
  - 4.2 το τεχνικό δελτίο υποέργου της υπογραφείσας σύμβασης,
  - 4.3 τα δελτία δήλωσης δαπανών για την πράξη και το χρόνο υποβολής τους με την επισήμανση ότι τα δελτία αυτά ενέχουν θέση υπεύθυνης δήλωσης των υπευθύνων για τις πληρωμές και για το πραγματοποιηθέν έργο του δικαιούχου με τα συνοδευτικά υποστηρικτικά έγγραφα,
  - 4.4 τα δελτία παρακολούθησης της πράξης και των υποέργων της και το χρόνο υποβολής τους μέχρι την ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου,
  - 4.5 την έκθεση ολοκλήρωσης της πράξης στην οποία περιγράφεται το υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο, οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν και το αποτέλεσμα που επιτεύχθηκε σε σχέση με το εγκριθέν,
- 5 Την υποχρέωση του δικαιούχου να αιτείται, όταν απαιτείται, τροποποίηση της απόφασης ένταξης της πράξης πριν από τη λήξη της διάρκειας υλοποίησης της πράξης.
- 6 Την υποχρέωση του δικαιούχου για την τήρηση ξεχωριστής λογιστικής μερίδας για την πράξη στην οποία καταχωρίζονται όλες οι δαπάνες που αντιστοιχούν πλήρως στις δηλούμενες δαπάνες προς την αρχή που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης.
- 7 Την ενημέρωση της αρχής πιστοποίησης και της αρχής που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης για τυχόν έσοδα που παράγονται κατά την υλοποίηση της πράξης ή μετά την ολοκλήρωση της πράξης και δεν έχουν εκτιμηθεί σε σχετική χρηματοοικονομική ανάλυση καθώς και για τους δημιουργούμενους τόκους από τη χρηματοοικονομική διαχείριση των πόρων που του διατίθενται.
- 8 Την υποχρέωση του δικαιούχου για την τήρηση όλων των στοιχείων και δικαιολογητικών εγγράφων σχετικά με τις δαπάνες και την υλοποίηση της πράξης κατ' ελάχιστον μέχρι το 2020.
- 9 Την υποχρέωση αποδοχής επιτόπιων επαληθεύσεων από την αρχή που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης τόσο στην έδρα του όσο και στους χώρους υλοποίησης των έργων και να παρέχει σε αυτές όλα τα δικαιολογητικά στοιχεία που ζητούνται.
- 10 Την υποχρέωση αποδοχής επιτόπιων επιθεωρήσεων και ελέγχων από όλα τα εθνικά και ευρωπαϊκά ελεγκτικά όργανα και παροχής σε αυτά όλων των δικαιολογητικών στοιχείων που ζητούνται.
- 11 Την υποχρέωση λήψης μέτρων πληροφόρησης και δημοσιότητας.

- 12 Την αποδοχή για τη δημοσιοποίηση στοιχείων του δικαιούχου, της πράξης που εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καθώς και του ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται.
- 13 Τυχόν πρόσθετους ειδικούς όρους που θέτει η αρχή που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης.
- 14 Τις επιπτώσεις από τη μη τήρηση των όρων και των υποχρεώσεων του συμφώνου αποδοχής και ιδίως τη δυνατότητα ανάκλησης της απόφασης ένταξης της πράξης χωρίς να απαιτείται η συμφωνία του δικαιούχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΟΥ ΤΗΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΟΠΣ) ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΕΣ ΤΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡ. 9 ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ Ν. 3614/2007

Άρθρο 4

Στοιχεία που τηρούνται στο ΟΠΣ

- 1 Οι διαδικασίες διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων διενεργούνται ηλεκτρονικά και υποστηρίζονται από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ). Τα στοιχεία καταχωρίζονται στο ΟΠΣ σύμφωνα με τα τυποποιημένα υποδείγματα του εγκεκριμένου Εγχειριδίου Διαδικασιών Διαχείρισης και Ελέγχου, όπως αυτό ισχύει.
- 2 Στο ΟΠΣ καταχωρίζονται δεδομένα προγραμματισμού και υλοποίησης του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και ιδίως:
  - 2.1 τα δεδομένα προγραμματισμού του ΕΣΠΑ σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος XV του Καν.1828/2006,
  - 2.2 τα δεδομένα προγραμματισμού των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος XVI του Καν.1828/2006,
  - 2.3 τα στοιχεία προβλέψεων πιθανών αιτήσεων πληρωμών σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος XVII του Καν.1828/2006,
  - 2.4 τα στοιχεία πιστοποιήσεων, δήλωσης δαπανών και αιτήσεων πληρωμών σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος X του Καν.1828/2006, οι ετήσιες δηλώσεις σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος XI του Καν.1828/2006 καθώς και τα στοιχεία των εισπράξεων από τον Κοινοτικό προϋπολογισμό
  - 2.5 οι ετήσιες και τελικές εκθέσεις εκτέλεσης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος XVIII του Καν.1828/2006,
  - 2.6 τα δεδομένα προγραμματισμού και υλοποίησης των τμημάτων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που αποτελούν αντικείμενο αποφάσεων εκχώρησης αρμοδιοτήτων διαχείρισης,
- 3 Στο ΟΠΣ καταχωρίζονται δεδομένα προγραμματισμού και υλοποίησης των πράξεων (εξαιρουμένων των πράξεων κρατικών ενισχύσεων) που συγχρηματοδοτούνται από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ και ιδίως:
  - 3.1 τα στοιχεία που αφορούν τις προσκλήσεις για την υποβολή προτάσεων προς ένταξη σε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα,

- 3.2 τα στοιχεία που αφορούν τις προτάσεις πράξεων που υποβάλλονται από τους δυνητικούς δικαιούχους,
  - 3.3 τα στοιχεία που αφορούν την εξέταση των στοιχείων πληρότητας της πρότασης και των στοιχείων αξιολόγησης αυτής,
  - 3.4 τα στοιχεία που αφορούν την εγκεκριμένη πράξη στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και των ενδεχόμενων τροποποιήσεων αυτής,
  - 3.5 τα στοιχεία υποβολής και εγκρίσεων αιτήσεων μεγάλων έργων, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος XXI του Καν.1828/06.
  - 3.6 τα στοιχεία των εγκεκριμένων νομικών δεσμεύσεων της πράξης και των ενδεχόμενων τροποποιήσεων αυτών,
  - 3.7 τα στοιχεία που αφορούν την εξέταση των διαδικασιών δημοπράτησης, συμβασιοποίησης και τροποποίησης της σύμβασης,
  - 3.8 τα στοιχεία των δηλώσεων δαπανών για την πράξη που υποβάλλονται από τους δικαιούχους,
  - 3.9 τα στοιχεία που αφορούν την εξέταση των δηλώσεων δαπανών και τις ενδεχόμενες διορθωτικές λογιστικές εγγραφές,
  - 3.10 τα στοιχεία που αφορούν την παρακολούθηση της προόδου εκτέλεσης των πράξεων και των υποέργων τους καθώς και δεδομένα σχετικά με τους συμμετέχοντες σε πράξεις του ΕΚΤ,
  - 3.11 τα στοιχεία αξιολόγησης της προόδου εκτέλεσης της πράξης,
  - 3.12 τα στοιχεία των επαληθεύσεων των επιθεωρήσεων και των ελέγχων καθώς και τα ευρήματα και τα συμπεράσματα τους,
  - 3.13 τα στοιχεία των δημοσιονομικών διορθώσεων συνεπεία ελέγχων, επαληθεύσεων ή επιθεωρήσεων,
  - 3.14 τα στοιχεία που αφορούν την ολοκλήρωση της πράξης,
- 4 Στο ΟΠΣ καταχωρίζονται δεδομένα προγραμματισμού και υλοποίησης των πράξεων κρατικών ενισχύσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ και ιδίως:
- 4.1 στοιχεία που αφορούν τις προσκλήσεις για την υποβολή προτάσεων,
  - 4.2 στοιχεία που αφορούν την εγκεκριμένη πράξη στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και των ενδεχόμενων τροποποιήσεων της,
  - 4.3 τα στοιχεία υποβολής και εγκρίσεων αιτήσεων μεγάλων έργων σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος XXII του Καν.1828/06,
  - 4.4 τα στοιχεία που αφορούν την παρακολούθηση της προόδου εκτέλεσης των έργων και τα στοιχεία αξιολόγησης της προόδου αυτής,
  - 4.5 τα στοιχεία των επαληθεύσεων των επιθεωρήσεων και των ελέγχων καθώς και τα ευρήματα και τα συμπεράσματα τους,
  - 4.6 Τα στοιχεία των δημοσιονομικών διορθώσεων συνεπεία ελέγχων, επαληθεύσεων ή επιθεωρήσεων,

- 4.7 τα στοιχεία των δαπανών που έχουν καταβληθεί στους δικαιούχους και στοιχεία πιστοποίησης των δαπανών που έχουν καταβάλει οι δικαιούχοι,
- 4.8 τα στοιχεία που αφορούν την ολοκλήρωση της πράξης.
- 5 Τα στοιχεία καταχωρίζονται βάσει των τυποποιημένων υποδειγμάτων που εμπεριέχονται στο εγκεκριμένο Εγχειρίδιο Διαδικασιών Διαχείρισης και Ελέγχου, όπως αυτό ισχύει.

Άρθρο 5

Καταμερισμός ευθύνης τήρησης στοιχείων

Η αρχή που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης έχει την ευθύνη όλων των στοιχείων που περιγράφονται στις παραγράφους 2 έως 4 του άρθρου 4 με την επιφύλαξη των κατωτέρω:

1. Ο δικαιούχος έχει την ευθύνη της ακρίβειας των στοιχείων που δηλώνει δυνάμει των παραγράφων 3.2, 3.8 και 3.10.
2. Η αρχή πιστοποίησης έχει την ευθύνη των στοιχείων των παραγράφων 2.3. και 2.4. των οικείων στοιχείων της παραγράφου 3.12 και 4.5 καθώς και των στοιχείων για τις κατ' αποκοπή διορθώσεις του άρθρου 14.
3. Η αρχή ελέγχου έχει την ευθύνη των στοιχείων της παραγράφου 3.12 και 4.5 για τους ελέγχους που διενεργεί η ίδια .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΟΡΙΣΜΟΥ ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡ. 4 ΤΟΥ Ν. 3614/2007

Άρθρο 6

Απόφαση ορισμού Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης

Το περιεχόμενο της απόφασης ορισμού Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης περιλαμβάνει τα ακόλουθα μέρη:

- 1 Το προοίμιο της απόφασης στο οποίο παρατίθενται οι διατάξεις και τα στοιχεία των σχετικών εγγράφων που ο υπογράφων ή οι υπογράφοντες την απόφαση έχουν υπόψη τους για την έκδοσή της και ισχύουν κατά την εφαρμογή της. Στο μέρος αυτό σημειώνονται:
  - 1.1 Οι διατάξεις του Ν. 3614/07 και ειδικότερα τα άρθρα 4 και 3 αυτού.
  - 1.2 Η απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος,
  - 1.3 Η υπουργική απόφαση συστήματος διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2007-2013, του στόχου 1 και 2,
  - 1.4 Το εγκεκριμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2007-2013, του στόχου 1 και 2, όπως αυτό ισχύει
  - 1.5 Η κοινή υπουργική απόφαση τροποποίησης (αναδιάρθρωσης) της ειδικής υπηρεσίας ή άλλη κανονιστική πράξη με την οποία προσδιορίζεται η αρμοδιότητα έκδοσης απόφασης ένταξης σε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.
  - 1.6 Η απόφαση ορισμού του αρμόδιου για την υπογραφή της απόφασης ένταξης οργάνου.
  - 1.7 Η εισήγηση της διαχειριστικής αρχής του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
- 2 Το περιεχόμενο της απόφασης ορισμού ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης. Στο μέρος αυτό, σημειώνονται:
  - 2.1 Στο άρθρο 1 της απόφασης ορισμού ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης προσδιορίζεται ο ακριβής τίτλος του φορέα που αναλαμβάνει την άσκηση του συνόλου ή μέρους των αρμοδιοτήτων της διαχειριστικής αρχής επιχειρησιακού προγράμματος, και το αρμόδιο όργανο για την υπογραφή της απόφασης ένταξης.
  - 2.2 Στο άρθρο 2 της απόφασης ορισμού ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης προσδιορίζονται σε επίπεδο αξόνων προτεραιότητας και θεματικών προτεραιοτήτων οι κατηγορίες πράξεων για τις οποίες αναλαμβάνει την άσκηση αρμοδιοτήτων διαχείρισης, οι αναμενόμενοι δείκτες και στόχοι και ο αντίστοιχος χρηματοδοτικός πίνακας με ανάλυση σε επίπεδο

θεματικής προτεραιότητας της ετήσιας κατανομής της κοινοτικής, εθνικής δημόσιας και συνολικής χρηματοδότησης και της συνολικής δημόσιας δαπάνης.

- 2.3 Στο άρθρο 3 της απόφασης ορισμού ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης περιγράφονται οι αρμοδιότητες διαχείρισης του άρθρου 3 του ν.3614/07 οι οποίες εκχωρούνται, με την αντίστοιχη όπου απαιτείται ανάλυση.
- 2.4 Στο άρθρο 4 της απόφασης ορισμού ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης, περιγράφονται οι υποχρεώσεις του ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης έναντι της διαχειριστικής αρχής και ιδίως η υποχρέωσή του για την κοινοποίηση των προσκλήσεων για την ένταξη πράξεων, εφόσον του έχει εκχωρηθεί η αρμοδιότητα, στο επιχειρησιακό πρόγραμμα πριν από την έκδοσή τους, η κοινοποίηση του ετησίου προγράμματος ενεργειών και επιτόπιων επαληθεύσεων και των περιοδικών αναφορών προόδου του, η τήρηση όλων των απαιτήσεων που απορρέουν από το εγκεκριμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων καθώς επίσης και η υποχρέωση διασφάλισης της απαιτούμενης διάκρισης καθηκόντων στο εσωτερικό του όταν ο ίδιος φορέας ασκεί και καθήκοντα δικαιούχου,.
- 2.5 Στο άρθρο 5 της απόφασης ορισμού ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης, περιγράφονται οι υποχρεώσεις της διαχειριστικής αρχής του επιχειρησιακού προγράμματος και ιδίως η υποχρέωση ενημέρωσης του ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης για το εφαρμοζόμενο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου και την υποστήριξη του ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης για την ορθή εφαρμογή του, η υποχρέωση της παρακολούθησης της εκτέλεσης των αρμοδιοτήτων του ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης μέσω διοικητικών και επιτόπιων επιθεωρήσεων και η διασφάλιση ενημέρωσης της αρχής πιστοποίησης με όλα τα αναγκαία στοιχεία πριν από κάθε αίτημα πληρωμής.
- 2.6 Στο άρθρο 6 της απόφασης ορισμού ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης, προσδιορίζονται οι ειδικοί όροι που διέπουν την απόφαση ορισμού ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης και ιδίως οι όροι τροποποίησής της και η υποχρέωση ενημέρωσης της Εθνικής Αρχής Συντονισμού και της Αρχής Πιστοποίησης. Ειδικότερα προσδιορίζεται ότι κάθε τμήμα της ετήσιας κατανομής της κοινοτικής συνδρομής του χρηματοδοτικού πίνακα της παρ.2.2 για το οποίο δεν υποβλήθηκε αίτηση πληρωμής έως τις 31 Δεκεμβρίου του δεύτερου έτους ή τρίτου έτους σύμφωνα με το άρθρο 93 του Καν.1083/06 μετά το έτος της ετήσιας κατανομής κοινοτικής συνδρομής, απομειώνει αυτόματα το συνολικό ποσόν της κοινοτικής χρηματοδότησης το οποίο έχει εκχωρηθεί και αναλογικά τα συναρτώμενα ποσά εθνικής και άλλης χρηματοδότησης. Τα ποσά της αυτόματης απομείωσης μειώνονται κατά τα ετήσια ποσά που αφορούν υπό έγκριση μεγάλα έργα ή καθεστώτα ενίσχυσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ '

ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΑΧΡΕΩΣΤΗΤΩΣ Ή ΠΑΡΑΝΟΜΩΣ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΩΝ ΠΟΣΩΝ ΑΠΟ ΠΟΡΟΥΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2007 – 2013, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡ. 26 ΤΟΥ Ν. 3614/2007

Άρθρο 7

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας νοούνται ως:

Παρατυπία: κάθε παράβαση διάταξης του Κοινοτικού δικαίου η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει το γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τον καταλογισμό στον προϋπολογισμό αδικαιολόγητης δαπάνης.

Δημοσιονομική Διόρθωση: Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της Κοινοτικής ή και Εθνικής συμμετοχής σε ένα έργο ή πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής του από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα της περιόδου 2007-2013 η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης διαπιστώνεται.

Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό: Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία σύμφωνα με τους όρους της σχετικής σύμβασης ή απόφασης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.

Ανάκτηση: Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία.

Διατάκτης: ο Υπουργός, ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας, ή άλλο εξουσιοδοτημένο αρμόδιο όργανο, το οποίο αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος πιστώσεων του προϋπολογισμού του φορέα του και προσδιορίζει τις απαιτήσεις κατά του Δημοσίου.

Άρθρο 8

Πεδίο εφαρμογής της απόφασης - Αρμόδια όργανα για την διενέργεια επαληθεύσεων / επιθεωρήσεων

1. Οι διαδικασίες δημοσιονομικής διόρθωσης και η ανάκτηση των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού ή τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την υλοποίηση έργων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007 – 2013, εφαρμόζονται:

(α) από την Αρχή Πιστοποίησης κατόπιν επιθεωρήσεων που διενεργούνται από την ίδια ή υπό την ευθύνη της, στους φορείς των άρθρων 3 και 4 του Ν. 3614/2007, στους δικαιούχους συγχρηματοδοτούμενων πράξεων και

στις πράξεις τους, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 13, παράγραφος 2, σημείο (ιγ) του Ν. 3614/2007,

- (β) από τις Διαχειριστικές Αρχές, τις Ενδιάμεσες Διαχειριστικές Αρχές, τους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, κατόπιν διοικητικής ή επιτόπιας επαλήθευσης που διενεργούν σε πράξεις των οποίων έχουν αναλάβει τη διαχείριση, οι οποίες καλύπτουν τις διοικητικές, οικονομικές, τεχνικές και φυσικές πτυχές των πράξεων αυτών, στο πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007 – 2013, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 8 του Ν. 3614//2007.
2. Οι διοικητικές ή επιτόπιες επαληθεύσεις που διενεργούν τα ανωτέρω όργανα αφορούν και τη διαπίστωση της τήρησης των δεσμεύσεων, που προβλέπονται στην απόφαση χρηματοδότησης/ένταξης πράξης ή στη σύμβαση που υπογράφει ο δικαιούχος με την αρμόδια αρχή, μετά την ολοκλήρωση της υλοποίησης της πράξης και σε χρονικό ορίζοντα που προβλέπεται στην απόφαση ή στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο.
  3. Για ειδικές περιπτώσεις (εξειδικευμένα έργα ή πολύπλοκα) μετά από εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν εμπειρογνώμονες που υποβάλλουν γνωμοδότηση. Η γνωμοδότηση αυτή επισυνάπτεται στην έκθεση επιθεώρησης ή επιτόπιας επαλήθευσης.

Άρθρο 9

Διαπίστωση παρατυπίας κατά τη διενέργεια διοικητικής επαλήθευσης

1. Στην περίπτωση που, κατά τη διενέργεια διοικητικής επαλήθευσης της δήλωσης δαπανών που υποβάλλεται από τους δικαιούχους κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 8 του Ν. 3614/2007, διαπιστώνεται παρατυπία για οποιαδήποτε αιτία, τα ποσά αυτά αφαιρούνται από τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά του Επιχειρησιακού προγράμματος που καταχωρούνται στο ΟΠΣ από την αρχή που ασκεί τα αντίστοιχα καθήκοντα διαχείρισης. Για το ύψος και την αιτιολογία της περικοπής ενημερώνεται εγγράφως ο δικαιούχος, με την έκθεση διοικητικής επαλήθευσης και καλείται να διατυπώσει εγγράφως και εντός προθεσμίας δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την κοινοποίηση του εγγράφου τυχόν αντιρρήσεις του, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 11.
2. Στην περίπτωση που προτείνεται η ανάκτηση των ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, η έκθεση εγκρίνεται από τον αρμόδιο Ειδικό ή Γενικό Γραμματέα ή από τα εξουσιοδοτημένα όργανά του.

Άρθρο 10

Σύνταξη έκθεσης επιτόπιας επαλήθευσης / επιθεώρησης

1. Μετά την ολοκλήρωση της επιτόπιας επαλήθευσης/επιθεώρησης και της λήψης τυχόν συμπληρωματικών στοιχείων συντάσσεται από τα αρμόδια όργανα του άρθρου 8 της παρούσας, εντός δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών,

σχετική έκθεση επαλήθευσης / επιθεώρησης. Η έκθεση επαλήθευσης / επιθεώρησης, περιλαμβάνει συμπεράσματα και τυχόν συστάσεις που θα βασίζονται σε σαφή και τεκμηριωμένη ανάλυση των εντοπισθέντων προβλημάτων και των συνεπειών τους και καταχωρείται στο ΟΠΣ εντός τριών ημερών από τη σύνταξή της. Η έκθεση συνοδεύεται από δελτίο με ποσοτικοποίηση των σφαλμάτων ή παρατυπιών το οποίο καταχωρείται στο ΟΠΣ και μειώνει αντίστοιχα τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά που έχουν ήδη καταχωρηθεί.

2. Στην περίπτωση που, κατά την επαλήθευση/επιθεώρηση διαπιστώνεται παρατυπία, αυτή αναφέρεται στην έκθεση με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάστηκαν και προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση και κατά περίπτωση η ανάκτηση των ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα.
3. Στην περίπτωση που προτείνεται η ανάκτηση των ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, η έκθεση εγκρίνεται από τον αρμόδιο Ειδικό ή Γενικό Γραμματέα ή από τα εξουσιοδοτημένα όργανά του.
4. Τα συμπεράσματα και οι συστάσεις της επαλήθευσης/επιθεώρησης κοινοποιούνται εγγράφως στον κάθε ελεγχόμενο φορέα κατά τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, από την υπηρεσία που διενήργησε την επαλήθευση/επιθεώρηση, εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από τη σύνταξή της.

Άρθρο 11

Διαδικασία αντιρρήσεων και οριστικοποίηση πορίσματος επαλήθευσης / επιθεώρησης

- 1 Ο ελεγχθείς φορέας μπορεί, εντός προθεσμίας δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την κοινοποίησή σε αυτόν της έκθεσης επιθεώρησης/επιτόπιας επαλήθευσης ή της έκθεσης διοικητικής επαλήθευσης, να υποβάλει στην αρμόδια αρχή εγγράφως τις αντιρρήσεις του.
- 2 Οι αντιρρήσεις εξετάζονται από την αρμόδια αρχή που διενήργησε την επαλήθευση ή την επιθεώρηση, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την υποβολή τους, η οποία και εκδίδει σχετική απόφαση επί των αντιρρήσεων. Σε κάθε περίπτωση που απαιτείται περαιτέρω διερεύνηση, προκειμένου να ληφθεί απόφαση για το βάσιμο ή μη των αντιρρήσεων που υποβλήθηκαν, διενεργείται συμπληρωματική επαλήθευση / επιθεώρηση από το ίδιο όργανο που διενήργησε την αρχική επαλήθευση / επιθεώρηση. Η σχετική απόφαση επί των αντιρρήσεων στην περίπτωση αυτή ολοκληρώνεται εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία της διενέργειας της συμπληρωματικής επαλήθευσης και τη λήψη τυχόν συμπληρωματικών στοιχείων.
- 3 Μετά την εξέταση των αντιρρήσεων ή την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας υποβολής τους το πόρισμα της έκθεσης επαλήθευσης/

επιθεώρησης οριστικοποιείται με την έκδοση απόφασης με την οποία οριστικοποιείται η δημοσιονομική διόρθωση κατά το μέρος που κριθούν αβάσιμες οι αντιρρήσεις. Κατά το μέρος που κριθούν βάσιμες οι αντιρρήσεις οι σχετικές δαπάνες καταχωρούνται στο ΟΠΣ με διακριτή έγγραφη της αρμόδιας αρχής που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης

- 4 Σε περίπτωση που το οριστικοποιημένο πόρισμα επαλήθευσης/επιθεώρησης και η απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης περιλαμβάνουν πρόταση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών, η απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης αποτελεί και εισήγηση έκδοσης απόφασης ανάκτησης προς το διατάκτη της δαπάνης αρμόδιο Υπουργό ή Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας ή Νομόρχη.

Άρθρο 12

Όργανα έκδοσης απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης

Αρμόδια όργανα για την έκδοση της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης είναι:

- (α) Ο αρμόδιος Γενικός ή Ειδικός Γραμματέας που εποπτεύει την Ειδική Υπηρεσία ή τον Ενδιάμεσο Φορέα που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος του ΕΣΠΑ 2007 – 2013 ευθύνης Υπουργείου, όταν η παρατυπία διαπιστώνεται μετά την διενέργεια διοικητικής επαλήθευσης της παρ. 1 του άρθρου 9, ή μετά τη διενέργεια επιτόπιας επαλήθευσης του άρθρου 10 της Ειδικής Υπηρεσίας ή του Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης.
- (β) Ο Γενικός Γραμματέας της αντίστοιχης Περιφέρειας που εποπτεύει την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή ή τον Ενδιάμεσο Φορέα που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας, όταν η παρατυπία διαπιστώνεται μετά τη διενέργεια διοικητικής επαλήθευσης της παρ. 1 του άρθρου 9, ή μετά τη διενέργεια επιτόπιας επαλήθευσης του άρθρου 10 της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής ή του Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης.
- (γ) Ο Γενικός Γραμματέας Επενδύσεων και Ανάπτυξης, όταν η παρατυπία διαπιστώνεται μετά τη διενέργεια επιθεώρησης από την Αρχή Πιστοποίησης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 13 του Ν. 3614/ 2007.

Άρθρο 13

Απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης και το περιεχόμενό της

1. Στην απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης αναφέρονται τα στοιχεία ταυτότητας του έργου του δικαιούχου και της παρατυπίας.
  - (α) Ο φορέας ή οι φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή δημόσιες υπηρεσίες) στους οποίους επιβάλλονται δημοσιονομικές διορθώσεις,
  - (β) Το ύψος των δαπανών που αυτή αφορά,

- (γ) Ο επιμερισμός των πληρωμών κατά πηγή προέλευσης εθνικών και των κοινοτικών πόρων,
  - (δ) Η αναλυτική αιτιολογία της δημοσιονομικής διόρθωσης, με ειδική αναφορά στις διατάξεις που παραβιάστηκαν καθώς και τον τρόπο παραβίασής τους,
  - (ε) Η αιτιολογημένη πρόταση για τη συνέχιση ή τη διακοπή της χρηματοδότησης, καθώς και το ύψος αυτής,
2. Στην περίπτωση που προβλέπεται ανάκτηση στην απόφαση παρατίθεται πέραν των ανωτέρω, εισηγήση προς τον διατάκτη για την έκδοση απόφασης ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών και αναφέρονται:
- (α) Ο φορέας ή οι φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) από τους οποίους αναζητούνται τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά, καθώς και τα τυχόν συνυπόχρεα αυτών πρόσωπα.
  - (β) Το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσόν, το οποίο περιλαμβάνει και τόκους σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 15 της παρούσας,
  - (γ) Η αιτία της επιστροφής του ποσού.
3. Στην περίπτωση που τα όργανα του άρθρου 8 είναι και διατάκτες της δαπάνης η απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης ταυτίζεται με την απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών.

Άρθρο 14

Καθορισμός του ύψους της δημοσιονομικής διόρθωσης

- 1 Αναλογικές δημοσιονομικές διορθώσεις
- Το ποσό της δημοσιονομικής διόρθωσης, το οποίο επιβάλλεται από τα αρμόδια όργανα, υπολογίζεται, με βάση τις μεμονωμένες παράτυπες δαπάνες που ο δικαιούχος δήλωσε στην αρμόδια αρχή διαχείρισης και ισούται προς το ποσό της προκληθείσας ζημίας.
- 2 Κατ' αποκοπή διορθώσεις
- Όταν δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί επακριβώς το ποσό της προκληθείσας ζημίας και η εξ ολοκλήρου ακύρωση της παράτυπης δαπάνης θα ήταν δυσανάλογη, τα αρμόδια όργανα τα οποία έχουν αναλάβει αρμοδιότητες διαχείρισης επιχειρησιακού προγράμματος ή η Αρχή Πιστοποίησης, επιβάλλουν δημοσιονομικές διορθώσεις κατ' αποκοπή, υπολογίζοντας τη βαρύτητα της παράβασης που οδήγησε στη διαπιστωθείσα παρατυπία.
- 3 Στις περιπτώσεις πράξεων ενισχύσεων οι δημοσιονομικές διορθώσεις και οι ανακτήσεις εφαρμόζονται στη δημόσια συνεισφορά που αντιστοιχεί στις δαπάνες που περιλαμβάνονται στη δήλωση δαπανών και η οποία έχει καταβληθεί στους δικαιούχους από το φορέα που χορηγεί την ενίσχυση.

- 4 Εφ' όσον οι εντοπισθείσες παρατυπίες επηρεάζουν και μελλοντικές πληρωμές οι οποίες δεν έχουν δηλωθεί ή/και πραγματοποιηθεί και εμπίπτουν στην παράγραφο 1 διακόπτεται η περαιτέρω συγχρηματοδότηση με σχετική αναφορά στην απόφαση του άρθρου 13. Στην περίπτωση που οι παρατυπίες εμπίπτουν στην παράγραφο 2 δύναται να συνεχιστεί η συγχρηματοδότηση και η κατ' αποκοπή διόρθωση εφαρμόζεται σε όλες τις πληρωμές κατά την καταχώρισή τους στο ΟΠΣ.

Άρθρο 15

Ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών

- 1 Η έκδοση της απόφασης ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού εκδίδεται από το διατάκτη μετά από την εισήγηση του άρθρου 13, παρ. 2 σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κοινοποιείται στην Αρχή Πιστοποίησης και στην Αρχή Ελέγχου.
- 2 Το προς ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό, επιστρέφεται εντόκως από την ημερομηνία καταβολής του μέχρι την ημερομηνία επιστροφής του ποσού στη ΔΟΥ. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται είναι το επιτόκιο αναφοράς που ορίζεται, για κάθε ημερολογιακό έτος, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Ελλάδα και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο V του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής.
- 3 Η απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού που εκδίδει ο διατάκτης αποτελεί νόμιμο τίτλο βεβαίωσης του χρέους και είναι αμέσως εκτελεστή.
- 4 Η απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού υπόκειται στα ένδικα μέσα που προβλέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.
- 5 Μετά από την κοινοποίηση με επίδοση της απόφασης ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού, ο υπόχρεος οφείλει να καταβάλει, εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών, το ποσό το οποίο έχει καταλογισθεί, σε οποιαδήποτε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.), προσκομίζοντας την απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού καθώς και το σημείωμα κατάθεσης που τη συνοδεύει. Η Δ.Ο.Υ., στην οποία καταβάλλονται, γνωστοποιεί αμέσως την είσπραξη του οφειλόμενου ποσού στην υπηρεσία που εξέδωσε την απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού, καθώς και την Αρχή Πιστοποίησης.
- 6 Σε περίπτωση μη επιστροφής του χρηματικού ποσού εντός της ανωτέρω προθεσμίας, η διαδικασία βεβαίωσης του χρέους ολοκληρώνεται με τη σύνταξη του χρηματικού καταλόγου από την υπηρεσία που εξέδωσε την απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού και με την αποστολή του στην αρμόδια για τη φορολογία εισοδήματος Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) του υπόχρεου.

- 7 Το βεβαιωθέν στη Δ.Ο.Υ. ποσό καταβάλλεται σε τρεις (3) ισόποσες δόσεις από τις οποίες η πρώτη, μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από τη βεβαίωσή του και η κάθε μια από τις επόμενες, την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του τρίτου και πέμπτου μήνα αντιστοίχως από τη βεβαίωσή του.

Αν το βεβαιωθέν ποσό είναι μέχρι δεκαπέντε χιλιάδες ευρώ (15.000 ευρώ), καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του μεθεπομένου μήνα από τη βεβαίωσή του.

Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης πληρωμής, το βεβαιωθέν ποσό επιβαρύνεται με τις προσαυξήσεις καταβολής που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.).

- 8 Η αρμόδια Δ.Ο.Υ., μετά την είσπραξη των ποσών που ανακτώνται, ενημερώνει εγγράφως σχετικά την υπηρεσία που συνέταξε το χρηματικό κατάλογο, καθώς και την Αρχή Πιστοποίησης.

- 9 Τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά, βεβαιώνονται και εισπράττονται ως έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού και εισάγονται στην κατηγορία των ειδικών εσόδων με Κ.Α.Ε. 3941 "Έσοδα από καταλογισμούς σε φορείς που υλοποιούν προγράμματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου", 3943 "Έσοδα από καταλογισμούς σε φορείς που υλοποιούν προγράμματα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ταμείου Συνοχής" κατά περίπτωση ανάλογα με την προέλευση της κοινοτικής συμμετοχής που αναζητείται.

Με τη λήξη κάθε εξαμήνου και με ευθύνη της Δ/σης Δημοσιονομικών Σχέσεων με την Ε.Ε. του Γ.Λ.Κ. τα συνολικά ποσά των εσόδων των ανωτέρω Κ.Α.Ε μεταφέρονται και εγγράφονται σε ειδικό λογαριασμό εσόδων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Άρθρο 16

Διαδικασία Δημοσιονομικών Διορθώσεων μετά από ελέγχους ελεγκτικών οργάνων της Ε.Ε. ή της Αρχής Ελέγχου

Στις περιπτώσεις, που διαπιστώνονται παρατυπίες με βάση τα πορίσματα από ελέγχους ελεγκτικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία γίνονται αποδεκτά από τις Ελληνικές Αρχές ή με βάση τα εγκεκριμένα πορίσματα της Αρχής Ελέγχου, η δημοσιονομική διόρθωση καταχωρίζεται στο ΟΠΣ με ευθύνη της αρμόδιας αρχής που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης για την αντίστοιχη πράξη. Για το σκοπό αυτό η αρμόδια αρχή συντάσσει Δελτίο Διόρθωσης Καταχωρηθέντων Πληρωμών το οποίο και καταχωρεί στο ΟΠΣ αφαιρώντας τις παράτυπες πληρωμές. Ειδικότερα, οι κατ' αποκοπή διορθώσεις που αφορούν περισσότερες από μία πράξεις εφαρμόζονται με ευθύνη της Αρχής Πιστοποίησης και ενημερώνει τις αρχές που ασκούν καθήκοντα διαχείρισης.

Άρθρο 17

Επιπτώσεις Δημοσιονομικών Διορθώσεων

- 1 Τα ποσά των δημοσιονομικών διορθώσεων κατά φορέα χρηματοδότησης (Υπουργείου ή Περιφέρειας ή Νομαρχίας) εξαιρουμένων των ποσών για τα οποία εκδίδεται απόφαση ανάκτησης ή των ποσών που βαρύνουν τους ίδιους πόρους των δικαιούχων, σε ετήσια βάση λαμβάνονται υπόψη ως κριτήριο μειώνοντας ανάλογα τη συνολική επίδοση, κατά την κατανομή του εθνικού αποθεματικού επίδοσης.
- 2 Τα ποσά των δημοσιονομικών διορθώσεων κατά φορέα χρηματοδότησης (Υπουργείου ή Περιφέρειας ή Νομαρχίας) σε ετήσια βάση, μετά την αφαίρεση των ποσών για τα οποία εκδίδεται απόφαση ανάκτησης σύμφωνα με το άρθρο 15, ή βαρύνουν τους ίδιους πόρους των δικαιούχων, μειώνουν το συνολικό όριο πληρωμών από εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του επομένου έτους. Για τον υπολογισμό του παραπάνω ποσού λαμβάνονται υπόψη οι αποφάσεις δημοσιονομικών διορθώσεων που έχουν εκδοθεί μεταξύ της 1 Ιουλίου του έτους ν και 30^{ης} Ιουνίου του έτους ν+1 για τον προϋπολογισμό του έτους ν+2 Τα σχετικά ποσά καταγράφονται στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού του Κράτους.
- 3 Τα ποσά των δημοσιονομικών διορθώσεων, που αφορούν έργα κρατικών ενισχύσεων αναζητούνται από τους αρμόδιους διατάκτες ως αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα από τους αποδέκτες της ενίσχυσης.

Άρθρο 18

Μεταβατικές διατάξεις

Οι διατάξεις της αριθμ. 907/052/03 (ΦΕΚ Β 878/2-7-2003): Εθνικό σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων για την ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Κ.Π.Σ.), του Ταμείου Συνοχής και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών για την προγραμματική περίοδο 2000 - 2006, εξακολουθούν να ισχύουν και μετά την ισχύ της παρούσης για τα έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2000-2006.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2007-2013, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 2 ΤΟΥ Ν. 3614/2007

Άρθρο 19

Πεδίο Εφαρμογής

Η παρούσα αφορά σε δαπάνες που χρηματοδοτούνται, στο πλαίσιο υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς, από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής, εφεξής Ταμεία, στο πλαίσιο των στόχων «Σύγκλιση» και «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση».

Άρθρο 20

Γενικά περί επιλεξιμότητας

1. Οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί για πράξεις που έχουν αποφασιστεί από τη διαχειριστική αρχή του οικείου Επιχειρησιακού Προγράμματος ή υπό την ευθύνη της, σύμφωνα με κριτήρια που καθορίζονται εκ των προτέρων από την Επιτροπή Παρακολούθησης είναι επιλέξιμες για συνεισφορά των Ταμείων με την επιφύλαξη των όρων που διευκρινίζονται στα άρθρα του παρόντος κεφαλαίου Ε.
2. Νέες δαπάνες, οι οποίες προστίθενται κατά τη στιγμή της αναθεώρησης Επιχειρησιακού Προγράμματος, είναι επιλέξιμες από τη στιγμή της υποβολής στην Επιτροπή, της αίτησης για αναθεώρηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
3. Μία πράξη διατηρεί το δικαίωμα για συγχρηματοδότηση από τα Ταμεία μόνον εάν εντός πέντε ετών από την ολοκλήρωσή της και την παράδοσή της σε λειτουργία δεν υποστεί σημαντική τροποποίηση η οποία:
  - (α) επηρεάζει τη φύση της ή τους όρους υλοποίησής της ή παρέχει αδικαιολόγητο πλεονέκτημα σε επιχείρηση ή δημόσιο φορέα και
  - (β) αλλάζει η φύση της κυριότητας στοιχείου υποδομής ή παύει η παραγωγική δραστηριότητα.

Για τις περιπτώσεις πράξεων κρατικών ενισχύσεων σε ΜΜΕ το ανωτέρω χρονικό όριο μπορεί να μειωθεί σε τρία έτη από την ολοκλήρωση της πράξης σύμφωνα με τους όρους του εφαρμοζόμενου καθεστώτος ενίσχυσης.

Οποιαδήποτε σημαντική τροποποίηση της πράξης εντός του παραπάνω αναφερόμενου διαστήματος υποβάλλεται προς έγκριση στο όργανο που εξέδωσε την απόφαση ένταξης και στην περίπτωση κατάργησης του από τον αρμόδιο Υπουργό που εποπτεύει τον τομέα που υπάγεται το έργο.

Άρθρο 21

Υλοποίηση μιας πράξης και διάρκεια εκτέλεσης

1. Η υλοποίηση μιας πράξης καλύπτει όλα τα στάδια εκτέλεσής της, από τον εκ των προτέρων προγραμματισμό έως την ολοκλήρωση της πράξης και τα σχετικά μέτρα δημοσιότητας.
2. Οι επιλέξιμες δαπάνες μιας πράξης δύναται να περιοριστούν με απόφαση της διαχειριστικής αρχής σε ένα ή περισσότερα στάδια της υλοποίησής της.
3. Οι όροι υλοποίησης της πράξης όπως ορίζονται στο σύμφωνο των όρων αποδοχής της απόφασης ένταξης είναι ουσιώδεις και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από τον δικαιούχο χωρίς προηγούμενη έγκριση από την αρμόδια διαχειριστική αρχή συνιστά βάσιμη αιτία διακοπής χρηματοδότησης της πράξης. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται συνεπεία αυτής της αλλαγής δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από την αρμόδια διαχειριστική αρχή. Υποτροπή του δικαιούχου συνιστά βάσιμη αιτία ανάκλησης της απόφασης ένταξης της πράξης στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και μετακύληση σε αυτόν των δημοσιονομικών επιπτώσεων.
4. Η διάρκεια υλοποίησης μιας συγχρηματοδοτούμενης πράξης αφορά την απαραίτητη χρονική περίοδο για την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της πράξης μέχρι τη στιγμή που θα έχουν εκπληρωθεί οι ειδικότεροι στόχοι, όροι και υποχρεώσεις που τίθενται στην απόφαση ένταξής της.
5. Η διάρκεια υλοποίησης των πράξεων ορίζεται στην απόφαση ένταξης και μπορεί να τροποποιείται με αιτιολογημένη απόφαση του οργάνου που την εξέδωσε μετά από πρωτοβουλία του ή πριν τη λήξη της μετά από αίτημα του δικαιούχου.

Άρθρο 22

Πραγματοποιηθείσες δαπάνες

1. Ως πραγματικές νοούνται οι δαπάνες που έχουν πράγματι καταβληθεί, αντιστοιχούν σε πληρωμές που έχουν πραγματοποιηθεί από τους δικαιούχους, δικαιολογούνται από τους όρους και τους στόχους των εγκεκριμένων πράξεων και δικαιολογούνται από εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά στοιχεία ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας.
2. Στις περιπτώσεις πράξεων κρατικών ενισχύσεων κατά την έννοια του άρθρου 87 της Συνθήκης, ως πραγματικές νοούνται οι δαπάνες που έχουν πράγματι καταβληθεί από τους δικαιούχους της ενίσχυσης, δικαιολογούνται από τους όρους και τους στόχους των εγκεκριμένων ενισχύσεων, δικαιολογούνται από εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά στοιχεία ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας και έχει καταβληθεί στους δικαιούχους η δημόσια συνεισφορά από τον φορέα που χορηγεί την ενίσχυση.
3. Ως «λογιστικό έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας» νοείται κάθε έγγραφο το οποίο υποβάλλει ο δικαιούχος και το οποίο αιτιολογεί ότι η λογιστική

εγγραφή αποτελεί πιστή και ανόθευτη εικόνα των εργασιών που εκτελέστηκαν, σύμφωνα με αποδεκτές λογιστικές πρακτικές.

4. Στις περιπτώσεις πράξεων που κατά την εκτέλεσή τους συμμετέχουν επί μέρους φορείς υπό την συνολική ευθύνη του δικαιούχου, είναι επιλέξιμες οι πραγματικές δαπάνες που καταβάλλονται στην πράξη από τους συμμετέχοντες φορείς και τον ορισθέντα δικαιούχο, με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:
  - (α) υπάρχουν έγγραφα τεκμήρια της συμφωνίας των άλλων φορέων σχετικά με τη συνεισφορά τους στην εκτέλεση της συγχρηματοδοτούμενης πράξης
  - (β) ο δικαιούχος διατηρεί τη συνολική οικονομική ευθύνη για το έργο
  - (γ) οι δαπάνες που καταβάλλονται από τους άλλους φορείς συνοδεύονται από εξοφλημένα τιμολόγια, ή, όταν αυτό δεν είναι εφικτό, από λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας
  - (δ) οι δαπάνες που καταβάλλονται από τους άλλους φορείς αναφέρονται επίσημα στο δικαιούχο ή/και έργο. Ο ορισθείς δικαιούχος έχει την ευθύνη να επαληθεύσει το υπαρκτό και την επιλεξιμότητα των αναφερόμενων δαπανών καθώς και την ολοκλήρωση των συγχρηματοδοτούμενων προϊόντων και υπηρεσιών, πριν τις δηλώσει στη διαχειριστική αρχή ή στην αρχή πληρωμής ή στον ενδιάμεσο φορέα.
  - (ε) η διαδρομή ελέγχου καλύπτει έως και το επίπεδο των συμμετεχόντων φορέων.

Άρθρο 23

Προκαταβολές

1. Δημόσιες Συμβάσεις: Οι συμβατικές προκαταβολές που αφορούν την εκτέλεση έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών, σύμφωνα με τους εμπορικούς νόμους και την πρακτική είναι επιλέξιμες εφόσον προβλέπονται στις σχετικές συμβάσεις και καταβάλλονται σύμφωνα με τους όρους που ορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία.

Σε κάθε περίπτωση οι προκαταβολές θα πρέπει να αφορούν εργασίες οι οποίες πιστοποιούνται από τους δικαιούχους και δικαιολογούνται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας, μέχρι την ολοκλήρωση της πράξης.
2. Κρατικές Ενισχύσεις: Οι προκαταβολές που έχουν καταβληθεί στους δικαιούχους πράξεων κρατικών ενισχύσεων κατά την έννοια του άρθρου 87 της Συνθήκης, από το φορέα που χορηγεί την ενίσχυση, είναι επιλέξιμες υπό τους ακόλουθους σωρευτικούς όρους:
  - (α) υπόκεινται στην υποχρέωση τραπεζικής εγγύησης ή δημόσιου χρηματοδοτικού μέσου με ισοδύναμο αποτέλεσμα.

- (β) δεν υπερβαίνουν το 35% του συνολικού ποσού της ενίσχυσης που χορηγείται σε δικαιούχο για ένα δεδομένο σχέδιο
- (γ) καλύπτονται από τις δαπάνες που καταβάλλονται από τους δικαιούχους στο πλαίσιο εφαρμογής του σχεδίου και δικαιολογούνται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας, το αργότερο τρία έτη μετά το έτος καταβολής της προκαταβολής και σε κάθε περίπτωση μέχρι την 31.12.2015. Μετά την παραπάνω καταληκτική ημερομηνία δεν είναι επιλέξιμη η προκαταβολή κατά το μέρος που δεν έχει καλυφθεί από πραγματικές πληρωμές του δικαιούχου.

Άρθρο 24

Περίοδος επιλεξιμότητας

1. Οι δαπάνες, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μεγάλα έργα, είναι επιλέξιμες για συνεισφορά των Ταμείων εάν έχουν όντως καταβληθεί μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 2007 και της 31ης Δεκεμβρίου 2015.
2. Οι δαπάνες στις οποίες υπεβλήθη δικαιούχος για την υλοποίηση πράξης η οποία ολοκληρώθηκε πριν από την 01.01.2007 ή πριν τη μεταγενέστερη έναρξη της επιλεξιμότητας σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 20 της παρούσας, δεν είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση.
3. Για τις κατηγορίες πράξεων/ενεργειών που η χρηματοδότησή τους χορηγείται για συγκεκριμένη χρονική περίοδο είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση οι δαπάνες που πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
  - (α) αφορούν έργο, προϊόν ή υπηρεσία το οποίο παρασχέθηκε εντός της συγκεκριμένης χρονικής περιόδου,
  - (β) έχουν καταβληθεί εντός της περιόδου της παραγράφου 1, με εξαίρεση τις περιπτώσεις για τις οποίες η επιλέξιμη περίοδος ορίζεται διαφορετικά στους όρους της σχετικής πρόσκλησης της διαχειριστικής αρχής για την υποβολή των προτάσεων.
4. Για τις πράξεις κρατικών ενισχύσεων, για τις οποίες οι αποφάσεις έγκρισης χορήγησης της ενίσχυσης εκδόθηκαν μετά την 01.01.2007, είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που πραγματοποιούν οι δικαιούχοι μετά την υποβολή αίτησης του δικαιούχου και την έγγραφη επιβεβαίωση της αρμόδιας για τη χορήγηση της ενίσχυσης αρχής ότι, με την επιφύλαξη της τελικής έκβασης εμπεριστατωμένης επαλήθευσης, το σχέδιο πληροί τους όρους επιλεξιμότητας που τίθενται από το καθεστώς εκτός εάν ορίζεται διαφορετική ημερομηνία στο εκάστοτε καθεστώς ενίσχυσης.
5. Για τις πράξεις κρατικών ενισχύσεων για τις οποίες οι αποφάσεις έγκρισης χορήγησης της ενίσχυσης εκδόθηκαν πριν την 01.01.2007 είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που πραγματοποιούνται μετά την 01.01.2007 εκτός εάν ορίζεται μεταγενέστερη ημερομηνία στις αποφάσεις που ορίζουν τους όρους ενίσχυσης.

Άρθρο 25

Τόπος εκτέλεσης της Πράξης

1. Κατά γενικό κανόνα οι πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία εκτελούνται στην περιοχή που αφορά το οικείο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.
2. Οι δαπάνες των πράξεων που αφορούν οριζόντιες δράσεις που υλοποιούνται στο σύνολο της επικράτειας είναι επιλέξιμες εφ' όσον επιμερίζονται με βάση την κατανομή των πιστώσεων των διαρθρωτικών ταμείων στις περιφέρειες της χώρας (στόχος 1, στόχος 2 και περιφέρειες μεταβατικής στήριξης).
3. Οι δαπάνες των πράξεων που αφορούν οριζόντιες δράσεις που υλοποιούνται σε περισσότερες της μιας περιφέρειες είναι επιλέξιμες εφ' όσον επιμερίζονται με βάση την αναλογία των ωφελειών που προκύπτουν για κάθε περιφέρεια ή άλλη δίκαιη κατανομή.

Άρθρο 26

Επιλεξιμότητα παγίων στοιχείων

Οι δαπάνες κτήσης ή κατασκευής παγίων (αγορά γηπέδων, κατασκευή έργων υποδομής, κτιρίων, επίπλωσης, εξοπλισμού, μηχανημάτων, οχημάτων,) απαραίτητων για την ικανοποίηση του στόχου της πράξης είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, υπό τους ακόλουθους όρους και προϋποθέσεις. Οι εν λόγω δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση από το ΕΚΤ.

Ειδικότερα:

1. **Εδαφικές Εκτάσεις:** Οι δαπάνες για την αγορά εδαφικών εκτάσεων είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από το ΕΤΠΑ ή το Ταμείο Συνοχής υπό τους ακόλουθους όρους:
  - (α) Η αγορά της εδαφικής έκτασης δεν αντιπροσωπεύει ποσό μεγαλύτερο από το 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της πράξης και επιπλέον, αφορά την απαραίτητη για την υλοποίηση της πράξης έκταση. Σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις η διαχειριστική αρχή μπορεί να επιτρέψει υψηλότερο ποσοστό για πράξεις που αφορούν τη διατήρηση του περιβάλλοντος.
  - (β) Η τιμή αγοράς της εδαφικής έκτασης προσδιορίζεται από ανεξάρτητο ορκωτό εκτιμητή και δεν υπερβαίνει την εμπορική αξία του γηπέδου ή την αντικειμενική αξία για τις περιπτώσεις όπου εφαρμόζεται το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού.
  - (γ) Η δαπάνη αγοράς έκτασης που ανήκει στο δημόσιο ή σε οργανισμό ή σε νομικό πρόσωπο του ευρύτερου δημόσιου τομέα δεν είναι επιλέξιμες.
  - (δ) Ως δαπάνη αγοράς νοείται και η αναγκαστική απαλλοτρίωση η τιμή της οποίας καθορίζεται από τα αρμόδια δικαστήρια.

- (ε) Οι δαπάνες επιτάξεων εδαφικών εκτάσεων, δικαιωμάτων διέλευσης, ηρτημένης εσοδείας, απαραίτητων για την εκτέλεση της πράξης είναι επιλέξιμες.
- (στ) Οι δαπάνες για υπερκείμενες κατασκευές στις εδαφικές εκτάσεις ή η καθαίρεση και επανακατασκευή υπερκειμένων είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση εφόσον είναι απαραίτητες για την εκτέλεση της πράξης. Οι δαπάνες των παραπάνω περιπτώσεων δεν μπορούν να υπερβούν το 5% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της πράξης πέραν του προβλεπόμενου από την παράγραφο 1, ορίου του 10% δεδομένου ότι δεν συνιστούν αξία εδαφικής έκτασης.
2. **Ακίνητα:** Η αγορά ακινήτων όπως κτίρια και τα γήπεδα επί των οποίων έχουν ήδη οικοδομηθεί, είναι επιλέξιμη, εφόσον η αγορά του ακινήτου συνδέεται άμεσα με τους στόχους της σχετικής πράξης και πληρούνται σωρευτικά οι παρακάτω όροι:
- (α) Η τιμή αγοράς του ακινήτου προσδιορίζεται από ανεξάρτητο ορκωτό εκτιμητή και δεν υπερβαίνει την εμπορική αξία του ακινήτου.
- (β) Το ακίνητο δεν θα πρέπει να έχει αποτελέσει τα προηγούμενα 10 (δέκα) έτη αντικείμενο εθνικής ή κοινοτικής επιχορήγησης
- (γ) Το ακίνητο οφείλει να χρησιμοποιείται για το σκοπό και την περίοδο που έχουν αποφασιστεί από την Διαχειριστική Αρχή .
- (δ) Η χρήση του ακινήτου είναι σύμφωνη με τους στόχους του ΕΤΠΑ ή του Ταμείου Συνοχής από το οποίο και συγχρηματοδοτείται
- (ε) Το ακίνητο δε χρησιμοποιείται για κατοικία.
3. **Αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού:** Οι δαπάνες αγοράς μεταχειρισμένου εξοπλισμού δεν είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής.
4. **Ανταλλακτικά ως πάγιος εξοπλισμός:** Οι δαπάνες προμήθειας ανταλλακτικών είναι επιλέξιμες εφόσον, αυτά είναι παρελκόμενα των κύριων εξαρτημάτων του εξοπλισμού που προμηθεύεται, αποτελούν δηλαδή αναπόσπαστο τμήμα τους για την ομαλή λειτουργία τους σύμφωνα με τους όρους προμήθειας του εξοπλισμού που προσφέρει ο προμηθευτής και δεν υπερβαίνουν, σε ποσοστό, το 10% της δαπάνης απόκτησης του υπό προμήθεια εξοπλισμού.
5. **Ιδιοπαραγωγές και Αυτοπαραδόσεις:** Στις περιπτώσεις που κατά την εκτέλεση μιας πράξης κρατικών ενισχύσεων προβλέπεται ιδιοπαραγωγή παγίων, οι σχετικές δαπάνες που πραγματοποιεί ο δικαιούχος είναι επιλέξιμες εφόσον τηρούνται τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα φορολογική νομοθεσία. Ως επιλέξιμες δαπάνες ορίζονται οι πραγματικές δαπάνες στις οποίες υποβάλλεται ο δικαιούχος. Σε περίπτωση που η λογιστική απεικόνιση των δαπανών είναι χαμηλότερου ύψους των πραγματικών δαπανών, ως επιλέξιμες δαπάνες ορίζονται οι δαπάνες που προσδιορίζονται με βάση τη λογιστική τους απεικόνιση.

6. **Αγορά άυλων παγίων στοιχείων:** Η αγορά και η χρήση άυλων παγίων στοιχείων, όπως διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας είναι επιλέξιμη εφόσον είναι απαραίτητη για την εκτέλεση της πράξης.

Άρθρο 27

Αποσβέσεις παγίων

1. Οι δαπάνες για αποσβέσεις ακινήτων ή εξοπλισμού που συνδέονται άμεσα με τους στόχους της πράξης είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ, το Ταμείο Συνοχής, εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθοι όροι:
  - (α) εθνικές ή κοινοτικές επιχορηγήσεις δεν συνέβαλαν στην αγορά τους
  - (β) υπολογίζονται με τους κατάλληλους λογιστικούς κανόνες, και
  - (γ) αφορούν αποκλειστικά την περίοδο υλοποίησης της συγχρηματοδοτούμενης πράξης
2. Οι δαπάνες για την απόσβεση των περιουσιακών στοιχείων επίπλωσης, εξοπλισμού, οχημάτων, υποδομής, ακινήτων και γηπέδων τα οποία διατίθενται αποκλειστικά για τη διάρκεια μιας πράξης είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση από το ΕΚΤ εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι όροι της παραγράφου 1.
3. Οι δαπάνες για αποσβέσεις είναι επιλέξιμες αυστηρά για την χρονική περίοδο που τα πάγια χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς της πράξης και σε κάθε περίπτωση εντός της περιόδου συγχρηματοδότησης της πράξης. Απαραίτητη προϋπόθεση για την αναγνώριση ως δαπανών των αποσβέσεων είναι η τήρηση από τον δικαιούχο του Ενιαίου Λογιστικού Σχεδίου και οι αποσβέσεις να αποτελούν στοιχείο λειτουργικού κόστους μη ενσωματωμένου.

Άρθρο 28

Φόρος Προστιθέμενης Αξίας, λοιποί φόροι και επιβαρύνσεις

1. **Φόρος Προστιθέμενης Αξίας:** Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) είναι επιλέξιμη δαπάνη μόνον εφόσον βαρύνει πραγματικά και οριστικά τον δικαιούχο. Ειδικότερα:
  - (α) Δεν είναι επιλέξιμος ο ΦΠΑ του δικαιούχου εφόσον αυτός έχει με οποιονδήποτε τρόπο έσοδα υπαγόμενα σε ΦΠΑ σύμφωνα με το καθεστώς που έχει υπαχθεί στη μερίδα ΦΠΑ στην αρμόδια ΔΟΥ.
  - (β) Επίσης δεν είναι επιλέξιμος ο ΦΠΑ δικαιούχου που υπόκειται σε καθεστώς κατ' αποκοπήν φόρου ή ποσοστού έκπτωσης.
2. **Κρατήσεις υπέρ τρίτων**
  - (α) Η καταβολή των δαπανών στους δικαιούχους γίνεται στο ακέραιο και κανένα ποσό δεν αφαιρείται ούτε παρακρατείται, ούτε εισπράττεται οποιαδήποτε ειδική επιβάρυνση ή άλλο τέλος ισοδύναμου αποτελέσματος,

το οποίο θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση των ποσών αυτών για τους δικαιούχους συμπεριλαμβανομένων των οφειλών προς το δημόσιο και τα ασφαλιστικά ταμεία.

- (β) Κρατήσεις υπέρ τρίτων που πραγματοποιούνται από τους δικαιούχους για λογαριασμό τρίτων είναι επιλέξιμη δαπάνη εφόσον καταβάλλεται στους τρίτους σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Δεν είναι επιλέξιμες οι κρατήσεις υπέρ του ίδιου του δικαιούχου ή για λογαριασμό του ή παρακρατήσεις που επιστρέφουν στο δικαιούχο με οποιοδήποτε τρόπο.
- (γ) Στις περιπτώσεις προκαταβολής ή ενδιάμεσης πληρωμής δικαιούχων πράξεων κρατικών ενισχύσεων δεν είναι δυνατή η παρακράτηση μέρους ή του συνόλου της δημόσιας επιχορήγησης για οφειλές του δικαιούχου της ενίσχυσης στο δημόσιο ή τα ασφαλιστικά ταμεία.
- (δ) Για την πληρωμή των δικαιούχων πράξεων κρατικών ενισχύσεων δεν απαιτείται η προσκόμιση φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας, αλλά βεβαίωση απόδοσης παρακρατημένων φόρων και ασφαλιστικών εισφορών.

Άρθρο 29

Χρηματοδοτική μίσθωση

1. Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο τεχνικών χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι επιλέξιμες δαπάνες εφόσον αιτιολογούνται για την υλοποίηση του έργου και υπό τον όρο ότι μετά τη λήξη της μίσθωσης η κυριότητα του πάγιου στοιχείου το οποίο αποτελεί το αντικείμενο της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, περιέρχεται στο δικαιούχο. Η διάρκεια της χρηματοδοτικής μίσθωσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη.
2. Οι επιλέξιμες δαπάνες χρηματοδοτικής μίσθωσης αφορούν μόνο την αξία κτήσης του παγίου η οποία αποδεικνύεται από εξοφλημένο τιμολόγιο ή λογιστικό έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας. Άλλες δαπάνες που σχετίζονται με τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης (φόροι, περιθώριο κέρδους του εκμισθωτή, κόστος αναχρηματοδότησης, γενικά έξοδα, έξοδα ασφάλισης κλπ) δεν είναι επιλέξιμες. Σε κάθε περίπτωση το συνολικό κόστος που βαρύνει το οικείο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δεν μπορεί να υπερβαίνει την εμπορική αξία του παγίου στοιχείου.

Άρθρο 30

Χρηματοοικονομικά έξοδα, τραπεζικά έξοδα και άλλες επιβαρύνσεις του δικαιούχου

1. Οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου δεν είναι επιλέξιμα.

2. Για τους δικαιούχους κρατικών ενισχύσεων οι επιδοτήσεις επιτοκίων και τόκων δανείων είναι επιλέξιμες σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στην απόφαση έγκρισης χρηματοδότησης.
3. Τα τραπεζικά έξοδα για το άνοιγμα και την τήρηση λογαριασμών είναι επιλέξιμες δαπάνες, εφόσον απαιτείται από τους όρους χρηματοδότησης της πράξης το άνοιγμα χωριστού λογαριασμού.
4. Οι αμοιβές νομικών συμβούλων, συμβολαιογράφων, τεχνικών ή χρηματοοικονομικών εμπειρογνομόνων είναι επιλέξιμες εφόσον συνδέονται άμεσα με την εκτέλεση της πράξης και είναι αναγκαίες για την προετοιμασία και την εκτέλεσή της.
5. Τα έξοδα παρακολούθησης και ελέγχου είναι επιλέξιμες δαπάνες εφ' όσον σχετίζονται με απαιτήσεις που η διαχειριστική αρχή θέτει στον δικαιούχο, οι οποίες είναι επιπρόσθετες των καθηκόντων του και προβλέπονται στον προϋπολογισμό που εγκρίνεται με την απόφαση ένταξης.
6. Τα έξοδα εγγυήσεων που παρέχονται από τράπεζες ή άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, είναι επιλέξιμες δαπάνες εφόσον οι εγγυήσεις προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία ως απαραίτητη προϋπόθεση για την υλοποίηση της πράξης.
7. Οι δαπάνες για πρόστιμα, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.

Άρθρο 31

Έμμεσα Έξοδα

1. Τα γενικά (έμμεσα) έξοδα είναι επιλέξιμες δαπάνες εάν είναι στοιχείο του πραγματικού κόστους για την εκτέλεση της πράξης που συγχρηματοδοτείται από τα διαρθρωτικά ταμεία και εάν καταλογίζονται στην πράξη αυτή κατ' αναλογία, σύμφωνα με δίκαιη και δεόντως αιτιολογημένη μέθοδο κατανομής.
2. Στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων ορίζεται το μέγιστο ύψος των έμμεσων δαπανών καθώς και η μεθοδολογία προσδιορισμού απολογιστικά των έμμεσων δαπανών που βαρύνουν την πράξη.
3. Στις περιπτώσεις πράξεων συγχρηματοδοτούμενων από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο που υλοποιούνται από δικαιούχους με ίδια μέσα μέσω επιχορήγησης ή χρηματοδότησης, οι έμμεσες δαπάνες των πράξεων μπορούν να αποτελούν αντικείμενο κατ' αποκοπή υπολογισμού επί των άμεσων δαπανών. Ως βάση υπολογισμού των έμμεσων δαπανών χρησιμοποιούνται οι άμεσες δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί για την εκτέλεση της συγχρηματοδοτούμενης πράξης.
4. Το ποσοστό για τον κατ' αποκοπή υπολογισμό των έμμεσων δαπανών, σύμφωνα με την παράγραφο 3, ορίζεται στο ειδικό κανονιστικό πλαίσιο που εφαρμόζεται για κάθε κατηγορία πράξεων και προσδιορίζεται στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων και στην απόφαση ένταξης της πράξης. Το ποσοστό αυτό μπορεί να είναι μέχρι 20% των άμεσων δαπανών και συναρτάται με το είδος

των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων, τους δικαιούχους και τη φύση της δαπάνης.

Άρθρο 32

Μισθοί - Επιδόματα - Συνεισφορές σε είδος

1. Τα επιδόματα ή οι μισθοί που καταβάλλονται στα συμμετέχοντα σε πράξη φυσικά πρόσωπα και πιστοποιούνται από τον δικαιούχο αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες κατά το μέρος που αντιστοιχούν σε πραγματικά παραδοτέα για την συγχρηματοδοτούμενη πράξη.
2. Οι δαπάνες μισθοδοσίας τακτικών υπαλλήλων στις οποίες υποβάλλονται οι δημόσιες υπηρεσίες ή τα νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα τα οποία χρηματοδοτούνται από το τακτικό προϋπολογισμό, για τη διαχείριση, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων δεν είναι επιλέξιμες.
3. Οι συνεισφορές σε είδος δεν είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση από τα Ταμεία.

Άρθρο 33

Τεχνική Υποστήριξη της Εφαρμογής

1. Οι δαπάνες για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων προπαρασκευής, διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης, πληροφόρησης και ελέγχου των επιχειρησιακών προγραμμάτων καθώς και δραστηριότητες για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας για την υλοποίηση των Ταμείων είναι επιλέξιμες εφόσον δεν υπερβαίνουν τα ποσά που προβλέπεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και στο σύνολό τους στο όριο του 4% του συνολικού ποσού των διαρθρωτικών ταμείων και του ταμείου συνοχής που διατίθεται την περίοδο 2007-2013 για τις περιφέρειες των στόχων «Σύγκλιση» και «Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση».
2. Οι επιλέξιμες δαπάνες για τις ενέργειες τεχνικής υποστήριξης της εφαρμογής αφορούν τις ενέργειες τεχνικής βοήθειας-στήριξης, οι οποίες περιέχονται στο παράρτημα του ΠΔ 4/2000 (ΦΕΚ 3/Α/14.01.2002) προσαρμοζόμενες αναλόγως για την προγραμματική περίοδο 2007-2013,

Άρθρο 34

Μέσα Χρηματοοικονομικής Συνδρομής

1. Το κόστος διαχείρισης στο πλαίσιο των μέσων χρηματοδοτικής τεχνικής για επιχειρήσεις, κυρίως μικρομεσαίες, όπως ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων, ταμεία εγγυήσεων και δανειοδοτήσεων, και για ταμεία αστικής ανάπτυξης, δηλαδή ταμεία που επενδύουν σε συμπράξεις μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα και άλλα έργα που περιλαμβάνονται σε ολοκληρωμένο σχέδιο

για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, είναι επιλέξιμο, δεν μπορεί όμως να υπερβαίνει, σε ετήσιο μέσο όρο για τη διάρκεια της συνδρομής, τα εξής ποσοστά:

- (α) το 2% του κεφαλαίου που παρέχεται από το επιχειρησιακό πρόγραμμα στα ταμεία κεφαλαίων, ή του κεφαλαίου που παρέχεται από το επιχειρησιακό πρόγραμμα ή το ταμείο κεφαλαίων στα ταμεία εγγυήσεων·
  - (β) το 3% του κεφαλαίου που παρέχεται από το επιχειρησιακό πρόγραμμα ή το ταμείο κεφαλαίων στο μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, με εξαίρεση τα μέσα μικροπίστωσης που απευθύνονται σε πολύ μικρές επιχειρήσεις·
  - (γ) το 4% του κεφαλαίου που παρέχεται από το επιχειρησιακό πρόγραμμα ή το ταμείο κεφαλαίων στα μέσα μικροπίστωσης που απευθύνονται σε πολύ μικρές επιχειρήσεις.
2. Το κόστος διαχείρισης δύναται να υπερβεί τα παραπάνω ποσοστά μόνον εάν αυτό αποδειχθεί αναγκαίο μετά τη διαδικασία υποβολής προσφορών.

Άρθρο 35

Έργα που παράγουν έσοδα

1. Ως έργο που παράγει έσοδα νοείται κάθε πράξη που περιλαμβάνει επένδυση σε υποδομή της οποίας η χρήση υπόκειται σε τέλη τα οποία βαρύνουν άμεσα τους χρήστες ή κάθε πράξη που περιλαμβάνει την πώληση ή τη μίσθωση γης ή κτιρίων ή οιαδήποτε άλλη παροχή υπηρεσιών έναντι πληρωμής ανεξάρτητα ποιος εισπράττει τα έσοδα αυτά ο δικαιούχος ή τρίτος. Από τα έργα αυτά εξαιρούνται τα έργα κρατικών ενισχύσεων.
2. Όλες οι ρυθμίσεις της παρούσης ισχύουν και για τα έργα που δημιουργούν έσοδα κατά την έννοια της προηγούμενης παραγράφου.
3. Η επιλέξιμη δαπάνη για έργα που παράγουν έσοδα δεν υπερβαίνει την τρέχουσα αξία του επενδυτικού κόστους μείον την τρέχουσα αξία των καθαρών εσόδων από την επένδυση για συγκεκριμένη περίοδο αναφοράς για επενδύσεις σε υποδομή ή άλλα έργα στα οποία είναι δυνατή η εκ των προτέρων αντικειμενική εκτίμηση των εσόδων.
4. Στις περιπτώσεις που δεν είναι αντικειμενικά δυνατή η εκ των προτέρων εκτίμηση των εσόδων, τα παραγόμενα εντός πέντε ετών από την ολοκλήρωση της πράξης έσοδα αφαιρούνται από τη δαπάνη που δηλώνεται στην Επιτροπή.

Άρθρο 36

Πράξεις που υλοποιούνται με ίδια μέσα

1. Ως πράξεις που υλοποιούνται με ίδια μέσα νοούνται οι περιπτώσεις εκτέλεσης μέρους ή του συνόλου των πράξεων από τον ίδιο το δικαιούχο. Επιλέξιμες

δαπάνες σε πράξεις που υλοποιούνται με ίδια μέσα είναι οι πρόσθετες δαπάνες που πραγματοποιεί ο δικαιούχος για την επίτευξη των στόχων της πράξης.

2. Οι συνήθεις τακτικές δαπάνες λειτουργίας του δικαιούχου δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες.
3. Οι δαπάνες προσωπικού είναι επιλέξιμες μόνο για τις περιπτώσεις που το εν λόγω προσωπικό καλύπτεται από συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου ή συμβάσεις έργου στις οποίες εξειδικεύεται η φύση της προσφερόμενης εργασίας σε σχέση με το συγχρηματοδοτούμενο αντικείμενο. Τα επιδόματα που καταβάλλονται στα συμμετέχοντα σε πράξη φυσικά πρόσωπα σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 32 αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες.
4. Οι δαπάνες αποσβέσεων και μίσθωσης είναι επιλέξιμες σύμφωνα με τους όρους που περιγράφονται στην παρούσα.
5. Οι πρόσθετες δαπάνες για προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών που γίνονται αποκλειστικά για την εκτέλεση της πράξης είναι επιλέξιμες.

Άρθρο 37

Αμοιβές συμβάσεων που δεν συνδέονται με παραδοτέα της πράξης

1. Οι δαπάνες που σχετίζονται με συμβάσεις που έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους εκτέλεσης της πράξης χωρίς να αποφέρουν ανάλογη προστιθέμενη αξία δεν είναι επιλέξιμες.
2. Οι αμοιβές συμβάσεων που εκφράζονται ως ποσοστό του συνολικού κόστους της πράξης δεν είναι επιλέξιμες.

Άρθρο 38

Δαπάνες δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών

1. Οι δαπάνες δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών αξίας μεγαλύτερης των 15.000 ευρώ και μικρότερης των κατώτερων ορίων που θέτουν τα ΠΔ 60/2007 και ΠΔ 59/2007 καθώς και οι δαπάνες των συμβάσεων υπηρεσιών που απαριθμούνται στο παράρτημα II Β του ΠΔ 60/2007 και στο παράρτημα ΧVII Β του ΠΔ 59/2007 είναι επιλέξιμες εφόσον έχει προηγηθεί η ανάρτηση της περιληπτικής προκήρυξης για 15 τουλάχιστον ημέρες στην ιστοσελίδα του δικαιούχου ή/και της οικείας διαχειριστικής αρχής ή ενδιάμεσης διαχειριστικής αρχής ή/και του φορέα που αυτοί υπάγονται ή έχει προηγηθεί προσήκον βαθμός δημοσιότητας. Η υποχρέωση ανάρτησης στην ιστοσελίδα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που εθνικές διατάξεις προβλέπουν διαδικασία δημοσιότητας σε μέσα πανελληνίας κυκλοφορίας.
2. Η περιληπτική προκήρυξη περιλαμβάνει σύντομη περιγραφή των ουσιαστών στοιχείων της προς ανάθεση σύμβασης και της μεθόδου ανάθεσης
3. Η διάταξη της παραγράφου 1 ισχύει για τις συμβάσεις που θα ανατεθούν ένα μήνα μετά τη δημοσίευση της παρούσης.

4. Οι δαπάνες δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού αυτών, οι οποίες αφορούν εργασίες οι οποίες προέκυψαν μετά από ουσιώδη τροποποίηση των όρων της αρχικής σύμβασης δεν είναι επιλέξιμες. Ως ουσιώδης τροποποίηση των όρων της αρχικής σύμβασης νοούνται σωρευτικά τα ακόλουθα:
- (α) η μεταβολή των κύριων συνιστώντων στοιχείων της ή η ουσιώδης τροποποίηση των τεχνικών προδιαγραφών ή η μεταβολή σημαντικών λειτουργικών ή ποιοτικών χαρακτηριστικών των παραδοτέων της σύμβασης ή η κατάργηση ομάδας εργασιών ή παραδοτέου ή άλλου διακριτού μέρους της σύμβασης
  - (β) η αύξηση ή μείωση του προϋπολογισμού μιας ομάδας εργασιών ή παραδοτέου ή άλλου διακριτού μέρους της σύμβασης άνω του 20% του αρχικού προϋπολογισμού της και αθροιστικά άνω του 10% του συνολικού αρχικού προϋπολογισμού της σύμβασης.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η ισχύς της παρούσας αρχίζει από τη δημοσίευσή της.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΛΟΓΟΣΚΟΥΦΗΣ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υπουργού, κ. Γ. Αλογοσκούφη
2. Γραφείο Υφυπουργού, κ. Ι. Παπαθανασίου
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Επενδύσεων και Ανάπτυξης, κ. Π.Δρόσου
4. Γενική Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιφερειακής Πολιτικής και Δημοσίων Επενδύσεων, κ.Ε.Κατσιαδάκη
5. Γενική Δ/ση Ιδιωτικών Επενδύσεων, κα Μ.Μιχαλοπούλου
6. Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού της Εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, Γραφείο Προϊσταμένου
7. Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πληρωμής, Γραφείο Προϊσταμένου
8. Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, Γραφείο Προϊσταμένου
9. Ειδική Υπηρεσία Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος, Γραφείο Προϊσταμένου
10. Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων, Γραφείο Διευθυντή